

Var Nils Isaksson (Halvhjort av Älmtaryd) far till Katarina Nilsson?

Michael Lundholm

Jon Jonsson (född 1582, borgmästare i Arboga 1625–1646 och död på 1670-talet) efterlämnade en handskrift, en sk vandringsbok, som återfanns på Kungliga Biblioteket i slutet av 1800-talet.¹ I Vandringsboken redogör Jon Jonsson inte bara för sitt liv i ungdomen (där hans upplevelser vid slaget vid Kirkholm 1605 utgör en dramatisk höjdpunkt) utan också för sin släkt. Om sina föräldrar skriver han följande:

»Mijnn fadher heeter Här Jon Jonsson, och ähr hann födh i Smålandh uthi Synnerbo härat uthi Giöterijdh sockn, och hafver hann varit kiörkioherde uthi för:de Vijssefiärda sockn vti 50 åhr.

Mijnn moder heter Catarina Nilss dotter, Nilss Isaacksons dotter på Ellmetarijdh, i Smålandh.«²

Fadern var alltså kyrkoherden Jon Jonsson (Jonas Jonæ) i Vissefjärda.³ Jon Jonssons morfar Nils Isaksson på gården Älmtaryd, Agunnaryds

1. I det följande kommer jag att kalla den just »Vandringsboken«. Själva Vandringsboken innehåller dels berättelsen om »vandringarna« dels notiser av genealogiskt intresse avseende födelser, dödsfall och giftermål i Jon Jonssons familj. Berättelsen om vandringarna (i många stycken hans deltagande i hertig Karls krig mot Polen i Livland och slaget vid Kirkholm) verkar vara nedskriven vid ett tillfälle och i ett sammanhang (möjligen med en tidigare dagbok som underlag) medan familjenotiser verkar ha tillkommit vid olika tillfällen, möjligen i anslutning till de händelser de beskriver. Vissa familjenotiser finns dock upprepade. Jonsson (1898) innehåller dels en anonym introduktion till vandringsboken, dels den del av denna som omfattar åren 1582–1605 excerperad. Hallgrim (1950, sid. 51 ff) har ytterligare uppgifter om Jon Jonssons familj.

2. Vandringsboken fol. 8–9.

3. Se Olsson (1948, sid. 221) samt korrigeringar i Hallgrim (1950, sid. 51).

socken, Sunnerbo härad, är alltså med största säkerhet identisk med frälsemannen Nils Isaksson (Halvhjort av Älmtaryd) som är välkänd i litteraturen. Vad som gör Jon Jonssons i Arboga uppgift intressant (om den är korrekt) är att Katarina Nilsson då skulle vara Nils Isakssons enda kända barn.

Från Katarina Nilsson genom sondottern Katarina Palmgren som 1632 gifte sig med handelsmannen Mattias Pahl i hans första gifte härstammar exempelvis en gren av släkten Pahl och med denna ingifta släkter som t.ex. en gren av släkten Furtenbach och genom denna lantmätarsläkten Hollström i Norrbotten. Genom sin far skulle hon härstamma från många medeltida frälsesläkter, bl.a. den ätt som härstammar från jarlen Karl Döve och använde sköldemärket bakåtseende ulv och om man vill tro på alla härledningar därmed även Knut den helige av Danmark och tidigare danska kungar.⁴

Alltså en länk från nutid över svenskt medeltida frälse till den tidiga medeltidens danska kungahus och (för den vågade genealogen) en tänkbar länk till den karolingiska dynastin och Karl den store.⁵ Det är klart att en sådan förbindelse är en krydda för moderna släktforskare, men den kräver också en del eftertanke. Även om man bortser från alla andra tänkbara fel i slutledningar i en sådan härledning och bara fokuserar på Jon Jonssons uppgifter återstår frågan om hans påståenden är korrekta? Syftet med den här artikeln är alltså att diskutera just detta. Vilka var Katarina Nilssons föräldrar? Det blir i allt väsentligt en litteraturstudie då jag bygger argumentationen på tidigare publicerad forskning.

I det följande ska jag först sammanfatta de upplysningar som Jon Jonsson ger i Vandringsboken om sin närmaste släkt. Därefter kommer jag att gå igenom den litteratur som direkt varit inne på de personer som berörs i frågeställningen; Jon Jonsson, Katarina Nilsson och Nils Isaksson. Sist diskuteras frågan om Nils Isaksson var Katarinas far.

4. Se t.ex. Örnberg (1896, sid. 319 ff) om släkten Pahl och med denna befryndade släkter och om släkterna Furtenbach och Hollström se Furtenbach (1976).

5. Om Folke den tjockes hustru verkligen var dotter till inte bara Knut den helige av Danmark utan också till hans hustru Adela av Flandern finns en sådan länk. Men att det var så är inte klarlagt. Se vidare Winroth (1999).

Jon Jonsson om sin familj

I det följande presenteras Jon Jonssons egna (basala genealogiska) uppgifter om sig själv och sin familj i sammandrag. Presentationen baseras i sin helhet på Vandringsbokens uppgifter (fol. 1-9, 17-18, 35, 136-141). Hallgrim (1950, sid. 51 ff) använder denna information och information från andra källor för att teckna en rikare bild, men här ser man alltså vilka uppgifter som härrör från Jon Jonsson själv:

Jon Jonsson. F. 11 april 1582 i Vissefjärda prästgård. Far: Herr Jon Jonsson. F. i Göteryd sn. D. 28 december 1620 i Vissefjärda 90 år gammal. Kyrkoherde i Vissefjärda i 50 år. Hade tre hustrur: Med den första fem barn. Med Katarina Nilsson 12 barn. Med den tredje salig herr Anders efterleverska inga. Mor: Katarina Nilsson. D. 27 juni 1602. Syskon: Hans Jonsson. D. 14 dagar innan Michaelis 1620 med 4 av sina barn i pesten. Isak Jonsson d. i augusti 1620. Märta Nilsson.

1605 g.m. med Anna f. 1587 och som då var 18 år gammal. D. 9 november 1663, begravd 13 december samma år. Dotter till Hans »Jägemestare« d. före 1635 och hans hustru Anna, d. 8 oktober 1635 80 år gammal.

Barn:

1. Nils, f. 1606 och d. mellan 6 och 7 på morgonen 18 juni 1607.
2. Daniel Palmgren och f. 31 maj 1607 mellan 2 och 3 på morgonen, d. 11 november 1651 i Stockholm. Begravd 30 november i Arboga.
3. Isak, f. 29 december 1608 mellan 7 och 8 på morgonen.
4. Jonas, f. 25 april 1611 mellan 3 och 4 på morgonen och d. 17 augusti 1611.
5. Katarina, f. 3 oktober 1612 mellan 11 och 12, g. 10 juni 1632 och d. 9 januari 1643 och begravd i Storkyrkan i Stockholm 15 januari 1643.
6. Jonas, f. 19 mars 1615 mellan 10 och 11 på dagen och d. 9 september 1615 »blev min andre Jonas dödh emellan 11 och 12 om dagen«.
7. Johan, f. 9 juli 1616 »klockan slog efter midnatt« och d. 12 augusti 1619.
8. Christoffer, f. 5 juli 1618 på morgonen mellan 3 och 4 och d. 27 augusti 1618 mellan 4 och 5 på eftermiddagen.
9. Hans, f. 8 september 1619 och d. 22 januari 1625.

BILD 1. Arboga. *Suecia antiqua et hodierna*, Stockholm 1698-1701. Fotografi av Marcus Andræ på Kungliga Biblioteket, där originalet förvaras.

10. Elisabeth. F. 15 december 1620. D. 26 december 1620.
11. Anna, f. 23 september 1622 mellan 4 och 5 på morgonen. och d. 30 december 1648. Begravd 7 januari 1649 i Arboga. G.m. Johan Leffler 7 juli 1644. Den senare d. 7 juli 1649 i Nora och begravd i Nora kyrka 13 juli samma år. Tre fader- och moderlösa barn. Parets andra dotter Kerstin f. 5 juli 1647 i Nora. Tredje dottern Anna f. 20 december 1648 »mellan 10 och 11 om en onsdag« i förtid och den »... 5 januari fördes hennes saliga lik från Nora till Arboga«.
12. Jon, f. 15 januari 1624 »om en torsdag om aftonen när 7 slogs«.
13. Margareta, f. 24 maj 1625.
14. Elisabeth, f. 3 maj 1627 och g.m. Bengt Gunnarsson 9 augusti 1646. Söner Daniel f. 15 februari 1648 och Johannis f. 25 december 1648.
15. Christina, f. 28 september 1629 och g.m. Johan Michelsson. Parets andre son Johan f. 10 februari 1658.

Litteraturen

När det gäller frågan om Nils Isaksson var far till Katarina Nilsson är den centrala källan Vandringsboken; det är här påståendet om deras släktrrelation görs av deras respektive eventuelle son och dotter-son. I sekundärlitteraturen nämns Katarina Nilsson dessutom i Jons-

son (1898), Olsson (1948) och Hallgrim (1950), men de bygger alla på Vandringsboken i detta avseende. I övrigt betydelsefull litteratur rör Nils Isakssons gods innehav då den kan ge ledtrådar avseende vilka som ärver honom; Almquist (1931–1976), Almquist (1960), Härenstam (1946) samt Vejde (1928). Bakgrundslitteratur om ätten Halvhjort till Älmtaryd som släktartiklarna *Halvhjort* i SBL 18 (1970–71) och *Älmtarydsätten* i SBL 13 (1950), samt Silfving (1959–60) med korrigeringar av Gillingstam (1962) har också kommit till användning.

Frågan om Katarina Nilsdotters far har inte tidigare diskuterats i den genealogiska litteraturen. Den har dock diskuterats på Anbytarforum⁶ där Rosenbalck (2002) anfört att Katarina sannolikt var oäkta dotter till Nils Isaksson men inte alls dotter till Margareta Lindormsdotter. För detta har han framfört flera argument: (i) Eftersom Jon Jonsson enligt egen uppgift föddes 1582 borde Katarina Nilsdotter ha fötts långt innan Älmtaryd ges som morgongåva till Margareta Lindormsdotter 1581. Katarina kan därför inte vara äkta barn till Nils och Margareta. (ii) Det saknas belägg för att Katarina skulle ha ärvt Nils och för att Nils Isaksson skulle ha varit gift mer än en gång varför Katarina inte kan ha varit äkta dotter till Nils. (iii) Det saknas belägg för att Katarina skulle varit dotter till Margareta.

Jag är i princip enig med denna argumentation och den slutsats som framförs av Rosenbalck (2002). Ett möjligt problem med den är dock att det morgongåvebrev som argumentet (i) bygger på är i privat ägo och inte allmänt tillgängligt.⁷ Jag ska visa att det kronologiska argumentet är obehövligt och argument (ii) och (iii) är tillräckliga. Morgongåvebrevet behövs alltså inte vad avser frågan om Jon Jonssons uppgift om sin mors släkt. Jag ska dock precisera dessa två argument och dessutom peka på ett möjligt problem med dem. Självklart kan lydelserna i morgongåvebrevet, vilka som är fastar etc., ge ytterligare värdefull information, men detta diskuteras inte här.

6. Diskussionsforum på Sveriges Släktforskarförbunds nättidning Rötter; <http://aforum.genealogi.se/discus/>.

7. Enligt uppgift via e-post från Rosenbalck.

Var Nils Isaksson far till Katarina Nilsson?

Nils Isaksson (Halvhjort av Älmtaryd), känd från 1545, död omkring 1593. Väpnare, tillhörde slottsbeväring på Kronobergs slott.⁸ Han gifte sig med Margareta Lindormsdotter (Ulfssax). Hon fick då sätesgården Älmtaryd i morgongåva. Hon var i sitt andra äktenskap gift med Kristiern Knutsson (Lillie af Greger Mattssons ätt).⁹ Margareta Lindormsdotter dog den 20 augusti 1622 i Älmtaryd, Agunnaryd.¹⁰

I det följande kommer jag att instämma i Rosenbalcks slutsats men argumentera lite annorlunda. Innan vi diskuterar frågan är det värt att notera att Katarina kan ha varit hans dotter eller inte hans dotter på flera olika sätt. Följande hypoteser kan formuleras:

1. Katarina är dotter till Nils och Margareta och född inom äktenskapet eller innan äktenskapet (trolovningsbarn).
2. Katarina är dotter till Nils och en okänd hustru och född inom ett okänt äktenskap.
3. Katarina är dotter till Nils och född utom äktenskap.
4. Katarina är inte dotter till Nils men dotter till Margareta; äkta eller oäkta.
5. Katarina är vare sig dotter till Nils eller Margareta.

Några av dessa hypoteser kan ganska snart avfärdas när vi studerar vad som händer med Nils Isakssons godsinnehav efter hans död omkring 1593. Först kan vi avfärda hypotes 1 att Katarina var dotter till Nils och Margareta i deras äktenskap eller född innan äktenskapet ingicks, vilket påståtts av Olsson (1948, sid. 220). Nils Isaksson avled omkring 1593, Katarina Nilsson 1602 och Margareta Lindormsdotter 1622. Landslagen stipulerade att om äkta makar fick barn med varandra skulle morgongåvan räknas som deras modernearv och om de inte fick barn »... då have den av dem, som lever längst, morgongåvan, och ingenderas arvingar ha-

8. SBL 70 (sid. 70) och Silfving (1959–60, sid. 116).

9. Om Margareta Lindormsdotters äktenskap se Elgenstierna (1925–36, band 4 sid. 667, band 8 sid. 496). Om morgongåvan se Almquist (1960, sid. 202). Rosenbalck (2002) uppger att morgongåvebrevet är daterat den 16 juli 1581. Hon finns även omnämnd hos Aschan (1935, sid. 11 f).

10. Agunnaryd C:1 sid. 277.

va rätt att klandra det«. ¹¹ Hade Katarina varit Nils och Margaretas i äktenskapet födda dotter eller ett trolovningsbarn hade alltså Katarinas barn ärvt Älmtaryd efter Margareta när hon avlider 1622. Så skedde inte. Istället var det Margareta Lindormsdotters andre make, Kristiern Knutsson, som redan 1595 eller 1605 och därefter hans arvingar som blev ägare till Älmtaryd. ¹² Katarina kan därför av detta skäl inte ha varit dotter till Nils och Margareta i deras äktenskap. Av samma skäl följer dessutom att Katarina inte kan ha varit Margareta Lindormsdotters äkta dotter i något äktenskap, eftersom då Älmtaryd skulle ha ärvts via bakarv av Katarinas barn och inte av Kristiern Knutsson. Därmed är även första delen av hypotes 4 avfärdad.

Hur arvet skiftades efter Nils Isaksson kan också användas som argument för att förkasta hypotes 2, d.v.s. att Katarina skulle vara dotter till Nils i ett okänt äktenskap med en okänd kvinna. Att morgongåvan Älmtaryd tillföll Margareta Lindormsdotter är visserligen förenligt med denna hypotes. Nils Isakssons övriga gods innehav tillföll emellertid efter hans död genom bakarv hans systrar eller deras barn. ¹³ Hade Katarina varit född inom något annat av Nils äktenskap (ett äktenskap som är okänt) hade istället hon (som ensamt känt barn) ärvt dessa gårdar. Katarina kan därför inte ha varit dotter till Nils i något äktenskap. Hypotes 2 är därmed avfärdad.

Det finns dock en komplikation att reflektera över innan vi går vidare. Det finns en möjlighet att en kvinna inte erhåller sitt fäderne- eller modernearv, men jämväl annat arv, trots att hon är äktafödd. Det kan inträffa när kvinnan gifter sig mot faderns eller moderns vilja. Hon kan dock förlåtas och erhåller då full arvsrätt. Om det tvistas om förlåtelse erhållits eller inte ska saken prövas av tolv män. ¹⁴ Nu kan man tänka sig att Katarina är äktafödd, gifter sig med kyrkoherden Jon Jonsson, där det

11. Holmbäck & Wessén (1962, sid. 63).

12. Elgenstierna (1925-36, sid. 496 f), Almquist (1960, sid. 202), Vejde (1928, sid. 120 f), Almquist (1931-1976, volym 4:3, sid. 1677 f). Vejde uppger 1595 och Almquist 1605 som den tidpunkt från vilken Kristiern Knutsson innehar Älmtaryd.

13. Almquist (1931-1976, volym 2:1-2, 3:1-2, 4:1-3). Nils Isakssons gods innehav är relativt omfattande och jag redovisar därför inte varje enskild gård. Se även Silfving (1959-60, sid. 118).

14. Se Holmbäck & Wessén (1962, sid. 40, III).

inte finns någon indikation på att han skulle ha varit frälseman, och att Nils och/eller Margareta inte ser honom som en acceptabel måg. Denna möjlighet verkar dock inte hållbar. Om han setts som en oacceptabel måg men förlåtelse givits och det sedan tvistats om arvet finns i vart fall ingen tvist omnämnd i sekundärlitteraturen. Det finns därför inte anledning att tro att Nils Isaksson skulle ha betraktat Jon Jonsson som en oacceptabel måg och därmed förvägrat Katarina hennes fäderne- och mödernearv om Katarina hade varit äktfödd. Möjligheten att Katarina var äktfödd men förvägrats sitt arv avfärdas därför. Slutsatsen att Katarina inte var äktfödd i något av Nils och Margaretas äktenskap står sig därför.¹⁵

Hypotes 4 är att Katarina är dotter till Margareta men inte till Nils. Vi har redan konstaterat att Katarina inte kunnat vara äktfödd dotter till Margareta. Återstår att pröva om hon var oäkta dotter till Margareta. Det har exempelvis på Anbytarforum¹⁶ framförts som en möjlighet att eftersom Margareta Lindormsdotter före 1577 ska ha varit trolovad med Gustaf Arvidsson till Line (Lina)¹⁷ så kan Katarina ha varit ett Margaretas fästningsbarn med honom. Katarina skulle senare ha upp-tagit styvfadern Nils Isakssons patronymikon. Oavsett om Katarina var ett fästningsbarn eller äktfödd skulle hon dock i så fall ha ärvt såväl Margareta Lindormsdotter, som Gustaf Arvidsson eftersom han saknade andra äktfödda barn.¹⁸ Därför följer det av vad som ovan sagts om att Katarinas barn inte ärver Margareta att denna hypotes kan förkastas. Det är sannolikt Gustaf Arvidsson (Båt av Billa) vars sätesgård var Line (Lina), Väckelsångs socken, Konga härad som avses. Han gifte sig 1574 med en okänd kvinna men dog omkring 1578.¹⁹ Antag att denna okända kvinna var Margareta Lindormsdotter. Det faktum att Gustaf Arvidssons gods ärvs genom bakarv och inte genom bröstarv, d.v.s. av

15. Här bör observeras att man helst borde konfrontera denna möjlighet mot primärt källmaterial. Förekomsten av en arvstvist avseende om förlåtelse givits för ett gifte med en oacceptabel måg skulle nämligen vara en säker indikation på att Katarina skulle vara äktfödd i något äktenskap. Morgongåvobrevet skulle eventuellt kunna ge mer information på den här punkten.

16. Se den diskussion i vilken Rosenbalck (2002) gjorde sitt inlägg.

17. Elgenstierna (1925-36, sid. 496).

18. Holmbäck & Wessén (1962, sid. 39, II:§4).

19. Se ÄSF I:3 (1989, sid. 220 f).

syskon och syskonbarn och inte av Katarina Nilsson, bekräftar den redan dragna slutsatsen att hypotesen om att Katarina skulle ha varit äkta dotter (eller trolovningsbarn) till Margareta förkastas.²⁰

Det återstår alltså att pröva om Katarina var oäkta dotter till Margareta Lindormsdotter. Mot detta talar Jon Jonssons egna uppgifter om sin och hustruns släkt; hade hon varit det borde Jon Jonsson meddelat detta istället för att hon var dotter till Nils. Han är nämligen mycket mån om att framhäva sin hustrus släkts sociala ställning. Vad gäller sina egna anor nämner han endast fadern, kyrkoherden i Vissefjärda, Jon Jonsson, modern Katarina Nilsson och morfadern Nils Isaksson. Sin hustrus släkt har han mer utförlig information om. Hustrun, Anna Hansdotter, var dotter till Hans »Jägemestare« och hans hustru, den senare i sin tur var syster till »Eriik Haris« som var »... ståthållare uthi Fijnland och sedhann öfver Norrabåtnn landzherre«.²¹ Han återkommer också till svärfadern och nämner att »... samma dagh [16 oktober 1605] kom min svär, Hans Jägemestare, heem ifrån Tysklandh, hvilken H. F. N. [Hans Furstliga Nåde, d.v.s. Karl IX] hade om våran uthi dhetta år medh bref uthi gesantevijss till kurförstenn af Hedelbärgh säntt«.²² Jon Jonsson är alltså mån om att framhäva den ställning som hans hustrus släktingar haft och han nämner alltså också uppdrag som hans svärfar haft för Karl IX:s räkning. Just därför att Jon Jonsson är angelägen om att framhäva sin och sin hustrus släkt men bara nämner Nils Isaksson som far till Katarina, och inte Margareta Lindormsdotter eller någon annan frälskvinna som moder, finns det anledning att fästa tilltro till hans

20. Almquist (1931–1976, volym 4:1–3). Sättegården Line ärvs t.ex. av systemen Anna Båt; Almquist (1960, sid. 191).

21. Vandringsboken fol. 17 f. Hallgrim (1950, sid. 51 och 53) uppger att Anna Hansdotters mor också hette Anna Hansdotter och att hon var syster till Erik Hansson (ståthållaren i Finland) och Lars Hansson. De källor som anges är Vandringsboken (som dock inte är mer utförlig än vad som angetts ovan), Åkerbo härads dombok samt Samzelius (1915). Samzelius (1915, sid. 79) har dock bara några uppgifter om Hans Jegere, en jägmästare i hertig Karls tjänst. Samzelius menar dock att Hans Jegere är identisk med den av Jon Jonsson nämnda Hans »Jägemestare« och relaterar därefter de familjeuppgifter som Jon Jonsson själv uppger i Vandringsboken. Samzelius hävdar dock att Jon Jonsson säger att svärmodern också heter Anna vilket inte är fallet. Återstår alltså Åkerbo härads dombok som möjlig källa för de mer detaljerade uppgifterna om hustruns släkt.

22. Vandringsboken fol. 22.

uppgift. Hade mormodern varit av fräse hade detta säkert framgått av hans berättelse. På den grunden kan vi därför förkasta den återstående varianten av hypotes 4, att Katarina är oäkta dotter till Margareta och en okänd far, samt hypotes 5 att Katarina vare sig är dotter till Nils Isaksson eller Margareta Lindormsdotter.

Därmed följer också slutsatsen att det inte finns anledning att förkasta hypotes 3: Katarina var dotter till Nils Isaksson och en okänd kvinna men född utom äktenskapet. Alltså samma slutsats som Rosenbalck (2002), men utan användning av hans kronologiska argument och uppgifterna i morgongåvebrevet.

Avslutning

Sekundärlitteraturen förser Nils Isaksson med ytterligare barn. Det beror dock på felläsning av källorna eller syftningsfel. Silfving (1959–60, sid. 119 f) hävdar att Nils Isaksson skulle haft en son Birger Nilsson, som skulle ha gått bort innan fadern. Gillingstam (1962, sid. 37 ff, fotnot 3) visar dock att *Birger Nilsson* beror på en felläsning; de av Silfving refererade källorna handlar om Nils Isakssons bror Birger Isaksson. Birger Nilsson har aldrig existerat. Silfving (1959–60, sid. 238) skriver i ett tillägg till artikeln att han av Pontus Möller upplysts om Katarina Nilssons existens och fortsätter: Nils Isaksson »... hade i verkligheten flera döttrar. Att endast Margareta angavs berodde på, att jag därmed vill påvisa, att arvingar funnos.« Silfving har dock inte nämnt något annat barn än den icke existerande Birger. Den Margareta han här har i tankarna är sannolikt Margareta Lindormsdotter som ju var en av arvingarna. Almquist (1931–1976, sid. 386 passim) talar dessutom om *Nils Isakssons svärson Erik Kyle*. Det är dock helt uppenbart att det handlar om ett syftningsfel och att Almquist måste ha avsett att skriva *Olof Arvidssons (Rosenbielke) svärson Erik Kyle* eftersom han diskuterar Olof Arvidssons äktenskap med Märta Isaksdotter, Nils Isakssons syster.²³

23. Jmf Elgenstierna (1925-36, band 6, sid. 439). Jag bortser här ifrån att uppgifterna i sekundärlitteraturen om detta äktenskap är motstridiga då det ligger utanför denna uppsats syfte att diskutera detta.

Källförteckning

Otryckta källor

Landsarkivet i Vadstena

Agunnaryds kyrkoarkiv [Agunnaryd]

C:1 Födelse- och dopböcker 1612-1652

Kungliga biblioteket

Handskriftsavdelningen I.j.3

Jon Jonsson, *Enn Wandringz book* [Vandringsboken]

Tryckta källor och litteratur

Almquist, J. A. (1931-1976), *Frälsegodsens i Sverige under storhetstiden med särskild hänsyn till proveniens och säteribildning I-IV*, Skrifter utgivna av Svenska Riksarkivet 1, Stockholm.

Almquist, J. A. (1960), *Herrgårdarna under reformationstiden (1523-1611)*, Skrifter utgivna av Rättsgenetiska Institutet vid Stockholms Högskola 3, Stockholm.

Aschan, N. (1935), *Ur Sunnerbo härads domböcker*, Växjö.

Elgenstierna, G. (1925-36), *Den introducerade svenska adelns ättartavlor. Med rättelser och tillägg*, P. A. Norstedt & Söners Förlag, Stockholm.

Furtenbach, B. (1976), *Furtenbachska släktboken*, eget förlag, andra upplagan, Stockholm.

Gillingstam, H. (1962), Studier rörande Vasatidens lågfrälse, *Personhistorisk Tidskrift* 60, 37-64.

Hallgrim, T. (1950), Utdrag ur "Arboga sockens känning" av J. B. Lohman, *Släkt och Hävd* 1950:1, 33-57.

Holmbäck, Å. & E. Wessén (red.) (1962), *Magnus Erikssons landslag i nusvensk tolkning*, Serien I: Rättshistoriskt bibliotek 6, Skrifter utgivna av Institutet för rätts-historisk forskning, Stockholm.

Härenstam, C. (1946), *Finnveden under medeltiden*, Gleerupska universitetsbokhandeln, Lund. Akademisk avhandling.

Jonsson, J. (1898), Ur Jon Jonssons vandringsbok. 1582-1620, *Historisk Tidskrift* 338-348.

Olsson, B. (1948), *Kalmar stifts herdaminne. Det gamla Kalmarstiftets klerus från äldsta tider till våra dagar. Del 3: Södra Möre kontrakt*, A.B. Dillbergiska Bokhandeln i distribution, Kalmar.

Rosenbalck, N. (2002), Inlägg på Anbytarforum: Landskap: Småland: Socknar: Vissefjärda: Äldre inlägg (arkiv) till 6.11.2002, onsdag den 12 juni 2002 kl. 18.38 samt fredag den 14 juni 2002 kl. 23.50. <http://aforum.genealogi.se/cgi-bin/discus/show.cgi?tpc=44&post=173749#POST173749/> samt <http://aforum.genealogi.se/cgi-bin/discus/show.cgi?tpc=44&post=174089#POST174089/>.

- Samzelius, H. (1915), *Jägeristaten. Anteckningar om det svenska väldets skogs- och jaktväsen*, Stockholm.
- SBL 13 (1950), Elmtarydsätten, *Svenskt Biografiskt Lexikon* 13, 406.
- SBL 18 (1970–71), Halvhjort, *Svenskt Biografiskt Lexikon* 18, 70–72.
- Silfving, J. (1959–60), Släkterna Hjort (»Hiorth«), »halvhjort« och »hjorthuvud« i Småland, *Genealogisk Tidskrift* 4, 97–120, 129–143, 153–161, 225–238.
- Vejde, P. G. (1928), *Kronobergs läns herrgårdar. Historisk översikt jämte ägarlängder. Hyltén–Cavalliusföreningens årsbok 1928*, Kronobergs läns hembygdsförbund, Växjö.
- Winroth, A. (1999), Genealogiskt önsketänkande, *Släktforskarnas årsbok 1999*, 329–334.
- ÄSF I:3 (1989), *Äldre Svenska Frälsesläkter I:3*, Riddarhusredaktionen, Stockholm.
Utgivare F. Wernstedt, H. Gillingstam och P. Möller.
- Örnberg, V. (1896), *Svenska ättartal* 11, Stockholm.

